

PASSFR.EU

A Digital Learning Platform for Generation Z:
Passport to IFRS®

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

A Digital Learning Platform for Generation Z: Passport to IFRS®

UFRS® 17 Sigorta Sözleşmeleri

Funded by the Erasmus+ Program of the European Union. However, European Commission and Turkish National Agency cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

© Copyright 2021, İstanbul University

ÖRNEK OLAY ÇALIŞMASI - UFRS® 17 SİGORTA SÖZLEŞMELERİ

Giriş

Sigorta sektörü oldukça karmaşık bir yapıya sahiptir. Bunun en önemli nedeni, sigorta sözleşmelerinin birçok riski ve belirsizliği kapsamıdır. Üstelik bu belirsizlikleri tahmin etmek ve sonuçlarını hesaplamak oldukça zordur. Dolayısıyla UFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri Standardı, sigortacılık sektörünün karmaşık uygulamalarını düzenlemek için yayınlanan bir standart olup, sigorta sözleşmelerinin muhasebeleştirilmesi ve raporlanmasına ilişkin kapsamlı düzenlemeler içermektedir.

Bu örnek olay çalışması ile UFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri Standardının anlaşılması ve uygulanmasında ortaya çıkan belirsizliklerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Örnek Olay Hakkında Bilgi

URAS Sigorta Şirketi 2020 yılında Türkiye'de kurulmuştur ve sadece hayat sigortası konusunda uzmanlaşmıştır. Şirket, 2022 yılından itibaren UFRS 17 Sigorta Sözleşmeleri Standardını uygulamaya başlamıştır. URAS Sigorta Şirketi 1 Ocak 2022 tarihi itibarıyla 50 adet 2 yıllık hayat sigortası poliçesi yazmıştır. Bu poliçeler vefat halinde yapılacak ödemeleri kapsamaktadır. 18-65 yaş arası tüm sağlıklı bireyler bu hayat sigortasından yararlanabilir. Sigorta sözleşmeleri, doğal ölümü ve kazara ölümü kapsar. İntiharlar sigorta sözleşmeleri kapsamında değildir. Ayrıca şirket pandemi döneminde kurulduğundan ve pandemi koşullarına hazır olduğundan salgın (vb. COVID 19) kaynaklı ölümler poliçe dışında tutulmuştur. UFRS 17 kapsamında sigorta şirketi aşağıdaki varsayımları benimsemektedir:

- Sözleşmelerin başlangıcında poliçe başına 200 PB'lik tek bir primin alınması beklenmektedir.
- Sözleşmenin başlangıcında, 300 PB'lik bir satın alma maliyeti tahakkuk ettirilmiştir (aracılık, sigortalama maliyetleri ve tıbbi giderler için). Bu giderlerin tamamı teminat süresi boyunca dağıtılacaktır.
- Poliçe başına teminat tutarı 800 PB'dir.
- Şirket her yıl için nakit çıkışlarını tahmin ederken geçmiş istatistiklere bakarak her yıl için 3 poliçe geri ödeyeceğini varsaymıştır.
- Sözleşme süresince finansal risk düzeltilmesi dahil iskonto oranı %4 olarak hesaplanır.
- Finansal olmayan risk için risk düzeltme oranı tahmini nakit akışlarının %6'sı olarak belirlenmiştir. Ülkenin ekonomik koşullarındaki ve dolayısıyla toplumun yaşam koşullarındaki değişimler bu riskin belirlenmesinde etkili olmaktadır.
- Sözleşmeler, garanti süresi sonuna kadar feshedilmeyecektir.
- Birinci yılın sonunda, tüm olaylar beklendiği gibi gerçekleştiği için işletme gelecek dönemlere ilişkin varsayımlarını değiştirmemiştir.
- Tüm sözleşmelerin dezavantajlı hale gelmesi beklenmez.
- Sigorta ettiren, sözleşmenin kurulması sırasında bilinmesi gereken tüm önemli hususları sigortacıya bildirmekle yükümlüdür. Sigortacıya bildirilmeyen, sigortacıya eksik veya yanlış bildirilen hususlar sözleşmeyi etkileyecek nitelikte ise tazminatın eksik veya alınmaması söz konusu olabilir.
- Sigorta lehtarını sigortalıyı öldürür veya cinayete ortak olursa sigorta tazminatını alamaz.
- Vergi ihmal edilmiştir.

Tartışma Soruları:

1. UFRS 17 kapsamında hangi modelin seçilmesi, hangi işlemlerin ve hesaplamaların yapılması gerektiğini açıklayınız.
2. Gerekli hesaplamaları yaparak URAS Sigorta Şirketinin kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosunu hazırlayınız.

ÖRNEK OLAYIN ÇÖZÜMÜ - UFRS 17 SİGORTA SÖZLEŞMELERİ

Sözleşmenin başlangıcında (1 Ocak 2022):

Şirket UFRS 17 kapsamında Genel Model Yaklaşımını tercih etmelidir. Bu modele göre, öncelikle gelecekteki nakit akışlarının bugünkü değeri hesaplanmalıdır. Sigorta şirketi nakit girişlerini 10.000 PB (200 PB x 50) olarak tahmin etmiştir. Şirket, nakit çıkışlarını beklenen ölüm sayısına (800 PB x 3) göre 2.400 PB olarak hesaplamıştır. Tahmini nakit çıkışlarının net bugünkü değeri ilk yıl için 2.308 PB [$2.400 \text{ PB} / (1 + 0,04)$] ve %4 iskonto oranıyla 2.219 PB [$2.400 \text{ PB} / (1 + 0,04)^2$] olarak hesaplanır. Ayrıca, satın alma maliyetinin net bugünkü değeri ilk yıl için 288 PB [$300 \text{ PB} / (1 + 0,04)$] ve %4 iskonto oranıyla 277 PB [$300 \text{ PB} / (1 + 0,04)^2$] olarak hesaplanmıştır. Dolayısıyla, Gelecekteki Nakit Akışlarının Bugünkü Değeri $4.908 \text{ PB} [10.000 \text{ PB} - (2.308 \text{ PB} + 2.219 \text{ PB}) - (288 \text{ PB} + 277 \text{ PB})]$ olarak tahmin edilmiştir.

Bir sonraki adım, finansal olmayan risklere karşı risk düzeltmesi yapmaktır. Varsayımlara dayalı risk düzeltmesi, nakit akışlarının %6'sı olarak hesaplanmıştır. Buna göre risk düzeltmesi 294 PB ($4.908 \text{ PB} \times 0,06$) olarak hesaplanmıştır. Risk düzeltmesinden sonra, sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışları belirlenmiştir ($4.908 \text{ PB} - 294 \text{ PB} = 4.614 \text{ PB}$).

UFRS 17 kapsamında, bir sigortacının bir sözleşme grubunun sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarını herhangi bir gelir veya gider oluşturmayacak bir tutar üzerinden ilk muhasebeleştirmede ölçmesi gerekmektedir. Bu nedenle, ilk muhasebeleştirmedeki sözleşmeye dayalı hizmet marjı, sözleşmenin ifasına ilişkin nakit akışlarına eklendiğinde sıfıra eşit olmalıdır.

	1 OCAK 2022
Gelecekteki nakit girişlerinin bugünkü değeri	(10.000 PB)
Gelecekteki nakit çıkışlarının bugünkü değeri	4.527PB
Sözleşme edinim maliyetinin bugünkü değeri	565PB
Gelecekteki nakit akışlarının bugünkü değeri	(4.908PB)
Finansal olmayan risk için risk düzeltmesi	294PB
Sözleşmenin İfasına İlişkin Nakit Akışları	(4.614PB)
Sözleşmeye Dayalı Hizmet Marjı	4.614PB
İlk defa finansal tablolara alma sırasında sigorta sözleşmesi varlığı/yükümlülüğü	0

Standarda göre, yıl sonundaki nakit akış tahminlerinin güncellenmesi ve sözleşmeye dayalı hizmet marjının aşağıdaki gibi yeniden hesaplanması gerekmektedir:

Gelecekteki nakit çıkışlarının bugünkü değeri: $2.400 \text{ PB} / (1 + 0,04) = 2.308 \text{ PB}$

Sözleşme edinme maliyetinin bugünkü değeri: $300 \text{ PB} / (1 + 0,04) = 288 \text{ PB}$

Varsayımlara dayalı risk düzeltmesi: $156 \text{ PB} (2.596 \text{ PB} \times 0,06)$

	1 Ocak 2022	31 Aralık 2022
Gelecekteki nakit girişlerinin bugünkü değeri	(10.000PB)	-
Gelecekteki nakit çıkışlarının bugünkü değeri	4.527PB	2.308PB
Sözleşme edinim maliyetinin bugünkü değeri	565PB	288PB

Gelecekteki nakit akışlarının bugünkü değeri	(4.908PB)	2.596PB
Finansal olmayan risk için risk düzeltmesi	294PB	156PB
Sözleşmenin ifasına ilişkin Nakit Akışları	(4.614PB)	2.752PB
Sözleşmeye Dayalı Hizmet Marjı	4.614PB	-
İlk defa finansal tablolara alma sırasında sigorta sözleşmesi varlığı/yükümlülüğü	0	

Sigorta sözleşmesinin yapıldığı tarihten süre sonuna kadar, ileride hizmete ilişkin değişikliklerden doğan tutarlara iskonto oranı üzerinden faiz tahakkuk ettirilecektir. Söz konusu faiz, sigortanın finansman giderlerini oluşturmaktadır.

Gelecekteki nakit akışlarının bugünkü değerine ilişkin faizin hesaplanması: $4.908 \text{ PB} \times 0,04 = 196 \text{ PB}$

Sözleşmeye dayalı hizmet marjına ilişkin faizin hesaplanması: $4.614 \text{ PB} \times 0,04 = 185 \text{ PB}$

İlk muhasebeleştirilmede finansal tablolarda muhasebeleştirilen sözleşmeye dayalı hizmet marjı, dönem sonuna kadar tahakkuk eden faiz tutarı ile birlikte sigorta sözleşmesinin ömrü boyunca itfa edilmeli, yıllara yayılmalı ve bu şekilde gelire dönüştürülmelidir. Bu örnekte, sözleşmeye dayalı hizmet marjı eşit olarak itfa edilebilir.

Sözleşmeye Dayalı Hizmet Marjının Amortismanı: $(4.614 \text{ PB} + 185 \text{ PB}) / 2 = 2.400 \text{ PB}$

Şirket, sigorta sözleşmesi gelirini şu şekilde hesaplayacaktır:

Gelire Dahil Edilen Toplam Kazanç ve Maliyetler (Sözleşmeye Dayalı Hizmet Marjı + Sözleşme Edinim Maliyeti + Risk Düzeltmesi) = $2.400 \text{ PB} + 300 \text{ PB} + 294 \text{ PB} = 2.994 \text{ PB}$

Fiili Zararlar: 2.400 PB

Toplam sözleşme geliri: $2.400 \text{ PB} + 2.994 \text{ PB} = 5.394 \text{ PB}$

Sigorta Hizmet Giderleri (Fiili Hasarlar + Sözleşme Edinim Maliyeti): $2.400 \text{ PB} + 300 \text{ PB} = 2.700 \text{ PB}$

01.01.2022 - 31.12.2022 Dönemine Ait Kar veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu ise aşağıdaki gibidir:

URAS SİGORTA ŞİRKETİ	
“Şirketinin Kâr Veya Zarar Ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu”	
31 Aralık 2022	
Sigorta Geliri	5.394 PB
Sigorta Hizmet Giderleri	(2.700 PB)
Sigorta Finansman Giderleri	(381 PB)
Yatırım Gelirleri	-
Dönem Kârı veya Zararı	2.313 PB
Kapsamlı Gelir	2.313 PB